



Sygn. akt III KK 130/22

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 27 kwietnia 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jarosław Matras (przewodniczący)

SSN Jerzy Grubba

SSN Eugeniusz Wildowicz (sprawozdawca)

Protokolant Katarzyna Gajewska

na posiedzeniu w trybie art. 535 § 5 k.p.k.

w sprawie **Ł. P.**

skazanego z art. 190a § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k. i in.,

po rozpoznaniu w Izbie Karnej w dniu 27 kwietnia 2022 r.

kasacji wniesionej przez Prokuratora Generalnego na niekorzyść
od wyroku Sądu Okręgowego w G.

z dnia 2 listopada 2021 r., sygn. akt IV Ka (...),

zmieniającego wyrok Sądu Rejonowego w S.

z dnia 13 września 2021 r., sygn. akt II K (...),

**uchyła zaskarżony wyrok w części dotyczącej kary łącznej
pozbawienia wolności oraz w części utrzymującej w mocy
rozstrzygnięcie o środku karnym zawarte w wyroku Sądu
Rejonowego i sprawę w tym zakresie przekazuje Sądowi
Okręgowemu w G. do ponownego rozpoznania w postępowaniu
odwoławczym.**

UZASADNIENIE

Ł. P. został skazany wyrokiem Sądu Rejonowego w S. z dnia 13 września 2021 r., sygn. akt II K (...):

1) na karę 2 lat pozbawienia wolności za to, że w okresie od 23 lutego 2021 roku do dnia 18 marca 2021 roku w D. uporczywie nękał D. P., grożąc jej pozbawieniem życia i zdrowia, przy czym groźby te wzbudziły uzasadnioną obawę, że będą spełnione, a zachowania te wzbudziły w D. P. uzasadnione okolicznościami poczucie zagrożenia, a także istotnie naruszyły jej prywatność, przy czym czynu tego dopuścił się w ciągu pięciu lat po odbyciu co najmniej 6 miesięcy kary pozbawienia wolności za umyślne przestępstwo podobne, tj. czyn z art. 190a § 1 k.k. w zb. z art. 190 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k.,

2) na karę w 8 miesięcy pozbawienia wolności za to, że w okresie od 23 lutego 2021 roku do dnia 24 lutego 2021 roku w D. groził K. W. pozbawieniem życia i zdrowia oraz zniszczeniem mienia, przy czym groźby te wzbudziły w pokrzywdzonym uzasadnioną obawę, że będą spełnione a nadto czynu tego dopuścił się w ciągu pięciu lat po odbyciu co najmniej 6 miesięcy kary pozbawienia wolności za umyślne przestępstwo podobne, tj. czyn z art. 190 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k.

Na podstawie art. 85 § 1 k.k. i art. 86 § 1 k.k. orzeczono karę łączną 2 lat i 6 miesięcy pozbawienia wolności.

Na poczet tej kary zaliczono okres rzeczywistego pozbawienia wolności w sprawie od dnia 6 czerwca 2021 r.

Ponadto, na podstawie art. 41a § 2 k.k., orzeczono wobec oskarżonego zakaz kontaktowania się w jakikolwiek sposób z pokrzywdzoną i zbliżania do niej na odległość mniejszą niż **50 (dziesięć)** metrów na okres 10 (dziesięciu) lat.

Obrońca oskarżonego zaskarżył powyższy wyrok w części dotyczącej orzeczenia o karze, zarzucając rażącą niewspółmierność (surowość) wymierzonych Ł. P. kar.

Wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku, poprzez wymierzenie oskarżonemu za poszczególne czyny kary pozbawienia wolności w dolnej granicy ustawowego zagrożenia.

Sąd Okręgowy w G., wyrokiem z dnia 2 listopada 2021 r., sygn. akt IV Ka (...):

I. zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, że:

- 1) uchylił orzeczenie o karze łącznej,
- 2) złagodził karę orzeczoną za przestępstwo opisane w punkcie 1. do roku pozbawienia wolności,
- 3) złagodził karę orzeczoną za przestępstwo opisane w punkcie 2. do 4 miesięcy pozbawienia wolności,
- 4) w miejsce kar jednostkowych wymierzył oskarżonemu karę łączną roku pozbawienia wolności;

II. w pozostałej części zaskarżony wyrok utrzymał w mocy.

W dniu 23 marca 2022 r. kasację od tego wyroku wniósł Prokurator Generalny. Zaskarżył wyrok w części dotyczącej orzeczenia o karze łącznej pozbawienia wolności (pkt I.4) oraz utrzymującej w mocy rozstrzygnięcie co środka karnego w postaci zakazu zbliżania się do pokrzywdzonej, orzeczonego w pkt V części dyspozytywnej wyroku Sądu I instancji (pkt II) na niekorzyść oskarżonego i zarzucił:

- rażące i mające istotny wpływ na treść wyroku naruszenie przepisu prawa karnego materialnego, a mianowicie art. 86 § 1 k.k., polegające na wymierzeniu oskarżonemu kary łącznej roku pozbawienia wolności, obejmującej orzeczoną wobec Ł. P. w pkt 1.2 części dyspozytywnej wyroku karę roku pozbawienia wolności oraz orzeczoną w pkt 1.3 tej części karę 4 miesięcy pozbawienia wolności, a tym samym na wymierzeniu jej poniżej dolnego progu, określonego we wskazanym przepisie prawa materialnego powyżej najwyższej z kar jednostkowych, podlegających łączeniu;
- rażące i mające istotny wpływ na treść wyroku naruszenie art. 433 § 1 k.p.k., polegające na przeprowadzeniu nienależytej kontroli odwoławczej i w konsekwencji utrzymaniu w mocy wydanego z rażącym naruszeniem art. 413 § 2 pkt 2 k.p.k. zawartego w pkt V części dyspozytywnej wyroku Sądu I instancji orzeczenia o środku karnym w postaci zakazu zbliżania się do pokrzywdzonej D. P. „na odległość mniejszą niż 50 (dziesięć) metrów” (który to, wraz ze środkiem zakazu kontaktowania się z pokrzywdzoną, orzeczonego został na okres 10 lat) w sytuacji,

gdy różniący się zapis słowny i cyfrowy uniemożliwiał prawidłowe wykonanie środka karnego w zakresie dozwolonej odległości, na którą oskarżony może się zbliżyć do pokrzywdzonej, co stanowi bezwzględną przyczynę uchylenia orzeczenia określoną w art. 439 § 1 pkt 7 k.p.k.

Podnosząc powyższe, wniósł o uchylenie wyroku w zaskarżonej części i przekazanie sprawy w tym zakresie Sądowi Okręgowemu w G. do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja jest zasadna w stopniu oczywistym, dlatego podlega rozpoznaniu i uwzględnieniu na posiedzeniu w trybie art. 535 § 5 k.p.k. Obydwa podniesione w niej zarzuty są bowiem trafne.

Po pierwsze, Sąd drugiej instancji, orzekając karę łączną pozbawienia wolności, w sposób oczywisty uchybił treści art. 86 § 1 k.k., bowiem wymierzył karę łączną w wysokości równej wyższej z kar jednostkowych, podlegających łączeniu, tj. karze roku, a nie wyższej od tej kary. Zgodnie z brzmieniem wskazanego przepisu, obowiązującym od 24 czerwca 2020 r., karę łączną wymierza się w miesiącach i latach w wysokości **powyżej** najwyższej z kar wymierzonych za poszczególne przestępstwa do ich sumy, nie przekraczając 810 stawek dziennych grzywny, 2 lat ograniczenia wolności albo 20 lat pozbawienia wolności. Ponieważ po zmianie wysokości kar jednostkowych Sąd Okręgowy obejmował węzłem kary łącznej karę roku pozbawienia wolności i 4 miesiące pozbawienia wolności, mógł orzec karę łączną w przedziale od roku i miesiąca pozbawienia wolności do roku i 4 miesięcy pozbawienia wolności. Orzeczona kara łączna w wymiarze roku pozbawienia wolności nie mieści się w tym zakresie. Dlatego podzielić należało podniesiony w pierwszym punkcie kasacji zarzut rażącego naruszenia przepisu prawa karnego materialnego – art. 86 § 1 k.k., co miało istotny wpływ na treść wyroku.

Zasadny jest także drugi zarzut, w którym podniesiono uchybienie, polegające na zaniechaniu skorygowania przez Sąd odwoławczy, poza granicami zaskarżenia i zarzutów apelacji obrońcy oskarżonego, wadliwego określenia w wyroku Sądu I instancji środka karnego.

Mianowicie, Sąd Rejonowy z rażącym naruszeniem art. 413 § 2 pkt 2 k.p.k. orzekł wobec oskarżonego środek karny w postaci zakazu zbliżania się do

pokrzywdzonej „na odległość **50 (dziesięciu)** metrów”, który wraz z zakazem kontaktowania się z pokrzywdzoną ma obowiązywać przez 10 lat. Jakkolwiek z uzasadnienia wyroku Sądu I instancji wynika, że zakaz zbliżania się został orzeczony na odległość nie mniejszą niż 50 metrów, to uchybienie to nie może być uznane za oczywistą omyłkę pisarską, podlegającą sprostowaniu w trybie art. 105 § 1 k.p.k. Rację ma bowiem skarżący, że w tym trybie nie jest dopuszczalne korygowanie merytorycznej treści wyroku, a więc również orzeczenia o karze lub środka karnym (por. m.in. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 26 lutego 2021 r., IV KK 382/20).

Rozbieżne określenie w części dyspozytywnej wyroku środka karnego, poprzez wzajemnie sprzeczne wskazanie w zapisie słownym i cyfrowym odległości, na jaką określono zakaz zbliżania się oskarżonego do pokrzywdzonej, powoduje wewnętrzną sprzeczność tej części orzeczenia, uniemożliwiającą jego wykonanie, a więc stanowi bezwzględną przyczynę odwoławczą określoną w art. 439 § 1 pkt 7 k.p.k. (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 3 czerwca 2020 r., IV KK 159/20).

Ponieważ tego błędu nie skorygował Sąd odwoławczy w ramach prawidłowej kontroli odwoławczej i utrzymał w mocy to wadliwe rozstrzygnięcie, doszło do przeniknięcia błędu Sądu *meriti* do orzeczenia drugoinstancyjnego.

Stwierdzenie zaistnienia podniesionych w kasacji uchybień, stanowiących rażące naruszenie wskazanych w zarzutach przepisów prawa karnego materialnego i procesowego skutkowało koniecznością uchylenia wyroku Sądu odwoławczego w zaskarżonej części, to jest w części dotyczącej rozstrzygnięcia o karze łącznej pozbawienia wolności oraz w części, w jakiej utrzymano w mocy rozstrzygnięcie co do środka karnego zawarte w wyroku Sądu I instancji i przekazanie sprawy w tym zakresie Sądowi Okręgowemu w G. do ponownego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym.

W postępowaniu ponownym Sąd ten dostosuje wysokość kary łącznej pozbawienia wolności do wymogów kodeksowych oraz ujednolici treść wyroku odnośnie do zakazu zbliżania się oskarżonego do pokrzywdzonej. Ponadto rozważy potrzebę korekty podstawy prawnej nałożonych na Ł. P. środków karnych (zamiast art. 41a § 2 k.k. art. 41a § 1 k.k.).

Biorąc powyższe pod uwagę, Sąd Najwyższy orzekł jak na wstępie.

